

Innspill til budsjett 2024 og handlings- og økonomiplan 2024-2927

INVESTERING TIL INNTEKTS ERVERVELSE

All forskning viser helt entydig at forebygging er billigere og bedre enn «å reparere» i etterkant.

Hvis alle barn i et årskull er mest mulig svømmedyktig på et så tidlig stadium som mulig, blir det langt mindre hektisk å følge opp og følge med når årskullet legger ut på svømmetur i et vann som blir gradvis dypere og med en gradvis sterkere strøm. Med andre ord: setter vi inn en tydelig, god og målrettet innsats når barna er små – i barnehage og på småtrinn – så får vi igjen den investeringen i mangfold etter noen år.

Dette er kjent og anerkjent teori – med godt forskningsmessig belegg – og i tillegg er det sunn fornuft. Tidlig innsats og forebygging har vært et tema og en målsetning i årevis – også i Levanger. Hvorfor gjør vi det ikke da?

Vi har og har hatt en god del tiltak – ofte prosjektfinansiert – som skal støtte opp om målsetningen om tidlig innsats og forebygging – men i realiteten er økningen i utfordringer langt større enn kapasiteten disse små og enkeltvis tiltakene demmer opp for.

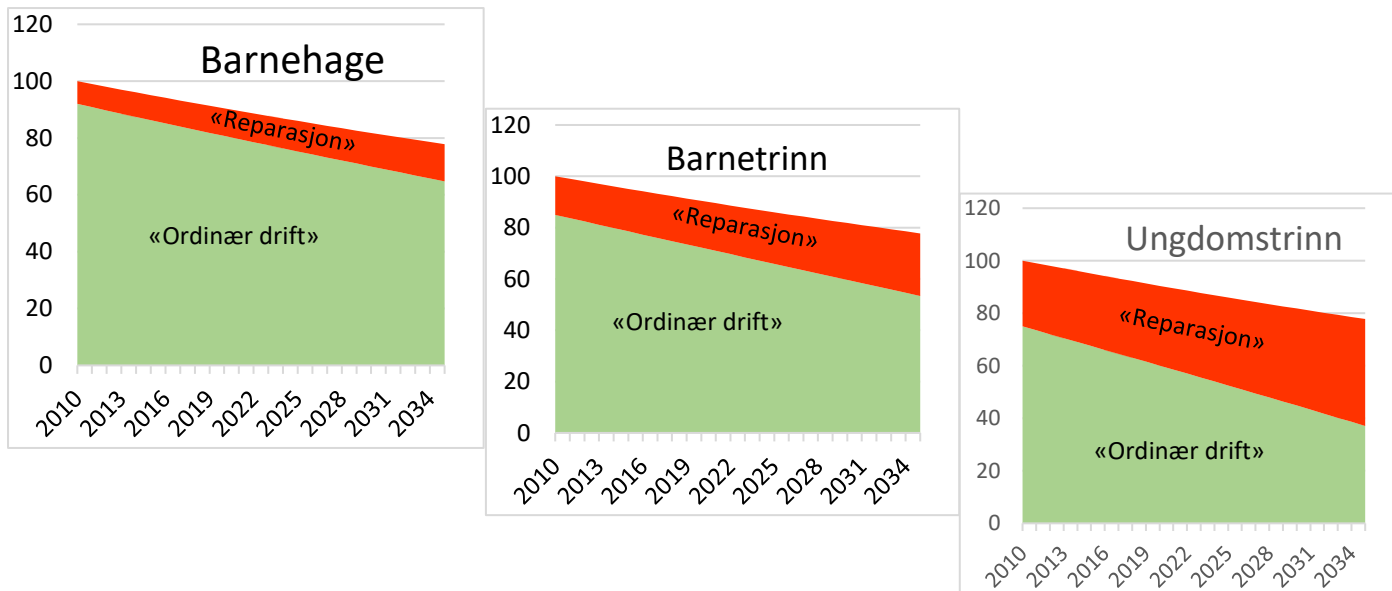
En uærbødig påstand er at vi ikke har klart å skape en reel satsning og vridning fra «reparasjon» og «tidlig innsats» i Levanger, der vi *faktisk* har klart å forebygge uheldig utvikling. Tiltakene har vært for små og fragmenterte, og for lite forpliktende til at vi har fått noen effekt. Når et barn kaver i vannet og står i fare for å drukne må og skal det få hjelp – problemet i Levanger er at vi ikke har prioritert «pukkelkostnaden», så vi har måttet velge mellom «forebygging» og «reparasjon». Stadige kutt har forverret trenden med at stadig flere faller utenfor.

Merknad:

«*Reparasjon*» brukes her som et svært forenklet og vidt samlebegrep som omhandler alt fra spesialundervisning i fag, til oppfølging av adferd, håndtering av mobbing, skolevegning, konflikter mv.

«*Ordinær drift*» brukes her som et svært forenklet et samlebegrep for den vanlige driften av barnehager og skoler, med utgangspunkt i formål og kjerneoppgaver; «rett fram» pedagogisk arbeid ut fra læreplan og rammeplan. En solid og god «ordinær drift» med gode rammevilkår **er den beste forebyggingen.**

Historisk og opplevd ressursutvikling barnehager og skoler i Levanger

Figuren over er en illustrasjon på hvordan den faktiske og opplevde ressursutviklingen i Levanger har vært i barnehager og skoler i Levanger - tilbake til 2010 som et eksempel. Fargene angir andel av budsjett tilgjengelig for «ordinær drift», mens det røde angir andel av budsjett som brukes på «reparasjon». Hovedbildet er at det er brukt «ostehøvel» eller reduksjon i rammen årlig i mange år. Samtidig har andelen av budsjettet som går til «reparasjon» økt og økt – mens det som er igjen til «ordinær drift» stadig har minket.

Dette kan ikke beskrives som noe annet enn en ond sirkel som gjensidig forsterker negative effekter til en nedadgående dødsspiral.

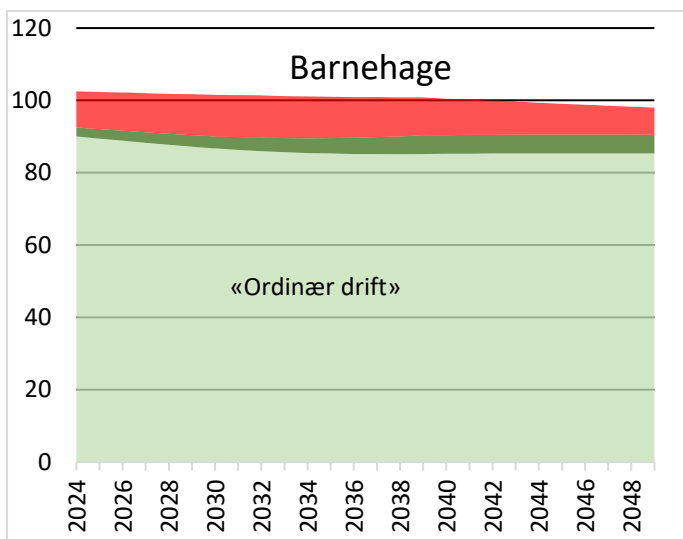
Opplevelsen av dette sliter ut både barn og ansatte over tid. Vi trenger nå en troverdig plan for å snu trenden.

Vi kan ikke kommunisere ut til barn, foreldre og ansatte at dette er en trend som bare kommer til å fortsette fordi eldrebølgen skyller over kommunen, og midler stadig må tas fra oppvekst for å finansiere eldreomsorgen.

Det trenges en reell satsning på forebygging i barnehagen og på småskoletrinn. Det må finnes midler eller omprioriteres midler slik at vi kan gi barn, unge og ansatte en tro på at vi kan snu utviklinge og redusere andel av budsjett som går til «reparasjon», og at vi med det skaffer oss større handlingsrom for «det ordinære» på sikt.

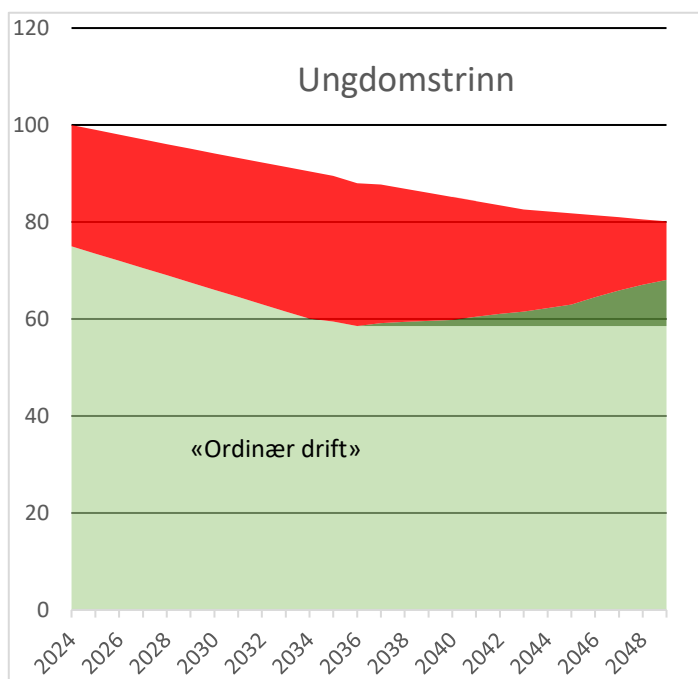
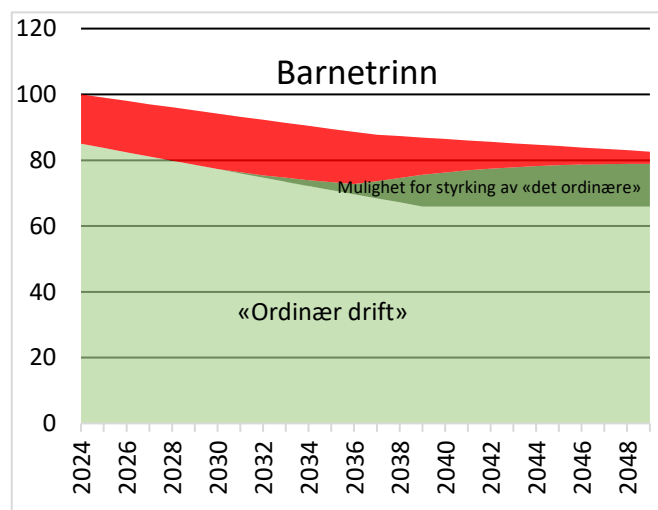
Elev og barnetall går noe ned, og det kan kanskje være med å finansiere *noe av* eldrebølgen – det ligger gevinster i å forebygge som kan gi økonomisk effekt på sikt, men slik vi holder på nå – kommer vi aldri i verden til å komme dit.

Hvis Levanger kommune nå ikke tar reelle grep, sier vi til barn, elever og ansatte at trenden med stadige nedskjæringer kommer til å vedvare de neste 10-20 årene. Med referanse til «*gjensidig forsterkende negative effekter*» er ikke dette *bærekrafting på noe plan - nå kreves politisk mot og vilje til å gjøre noe!*

For å illustrere hvordan dette kan foregå, har vi laget disse «alternative» grafene til illustrasjonen over. Her er det mørkegrønne i barnehagegrafene ekstra midler til satsing på tidlig innsats i barnehagen. Totalressurser i barnehagen går i modellen marginalt ned, men dere ser at «reparasjon» kan tenkes å reduseres noe på sikt.

For barnetrinnet sin del kan vi tenke oss at effekten av ekstrasatsingen i barnehage gir effekt om noen år. Her illustrert ved at behov for «reparasjon» gradvis reduseres og gir rom styrking av det «ordinære» - illustrert med mørkegrønt «vokser».

Tilsvarende vil skje på ungdomsskolen etter noen år.

Flere «svømmedyktige» elever gir mindre behov for «reparasjon» og en mulighet for økning av den «ordinære drifta» - dette kan gi rom for leirskole, satsing på praktisk estetiske fag, mer variasjon i skolehverdagen, en busstur i ny og ne med mer.

Dette må det lages en troverdig og forpliktende plan for – og den planen må komme nå. Dersom det ikke kommer signaler på at man er villig til å gjøre noe med dette, frykter vi for at en følelse av likegyldigheten blant ansatte kan bre seg.

I møte med ansatte og tillitsvalgte i barnehager og skoler gis det uttrykk for ulike følelser omkring ressursituasjonen; sinne, frustrasjon, håpløshet - men av alle følelser så er det apati og likegyldighet vi frykter mest.

Ansatte som slutter å bry seg er ikke til det beste for barn og unge i Levanger – de trenger i aller høyeste grad ansatte som bryr seg og ser den enkelte. Gi dem mulighet til det – sats på tydelig og forpliktende tidlig innsats for de minste barna.

På vegne av Utdanningsforbundet Levanger

Jens-Syver Løvli
Hovedtillitsvalgt